

Puhtaasta luonnosta puhtaana luontoon

Kalajoen vesienhoitoryhmä, 2. kokous

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

13.6. 2013
Laura Liuska

Puhdas vesi on elämä.

Päivän ohjelma to 13.6.

1. 9:00 Kokouksen avaus
2. Edellisen kokouksen muistio
3. Yhteenveto kyselylomakkeiden vastauksista
4. Kalajoen vesienhoitoryhmän toimintamalli, keskustelu
5. Vesienhoidon toimenpiteet Kalajoen vesistöalueella, ryhmätyöskentely
6. Ajankohtaista Kalajoella
7. Yhteenveto ja seuraavan kokouksen ajankohta (esim. 29.8.)
8. 11:30–12:15 Lounastauko
9. 12:15 Vierailu Nuijunjärven kosteikolla ja VYYHTI-hankkeen esittely (Jaana Rintala ja Jani Katvala)

Puhtaasta luonnosta puhtaana luontoon

Kalajoen vesienhoitoryhmä, kyselyn tuloksia

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

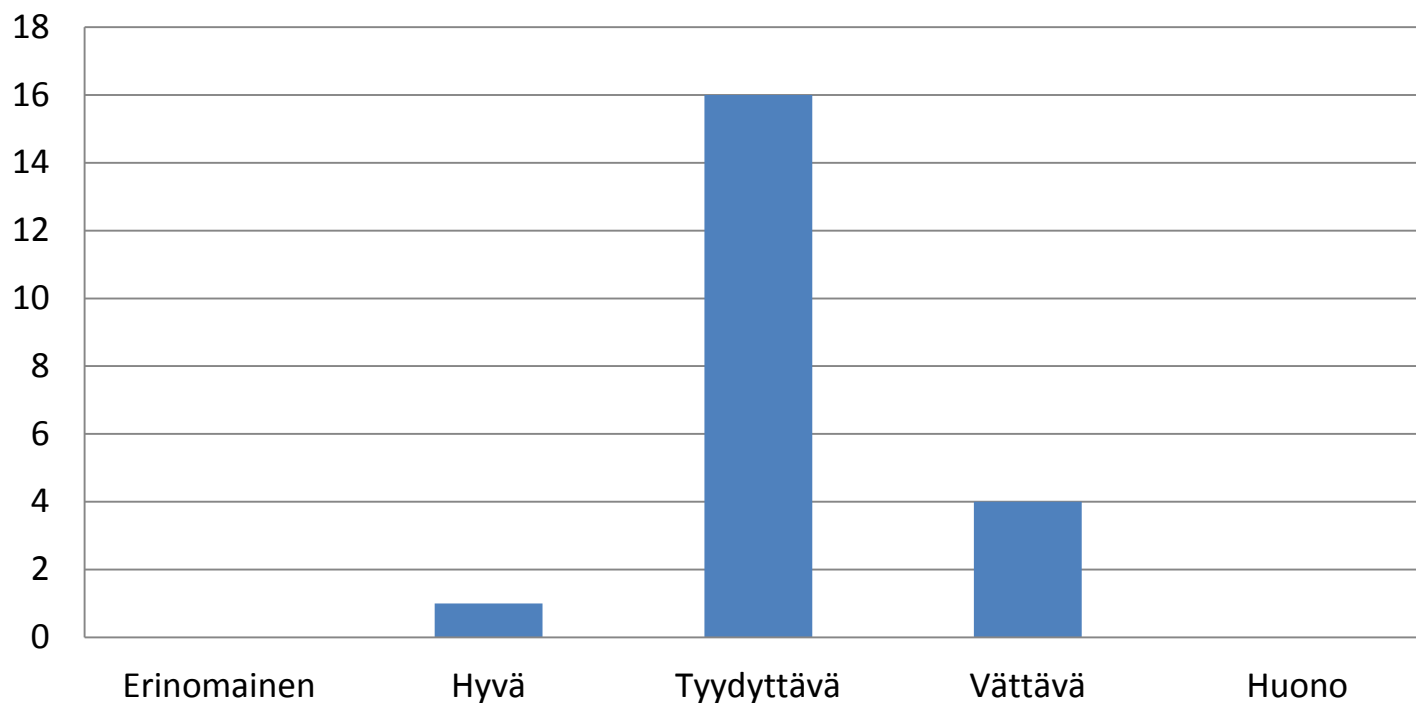

Vesikolmio Oy

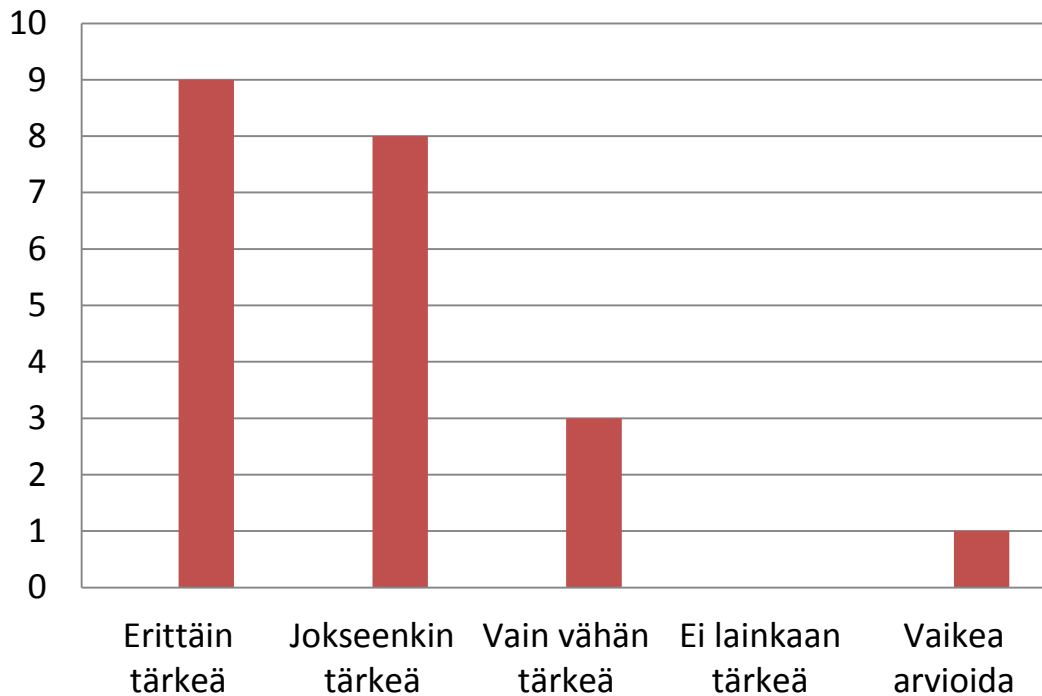
Puhdas vesi on elämä.

Laura Liuska

1. Millaisena pidät Kalajoen tilaa tällä hetkellä?

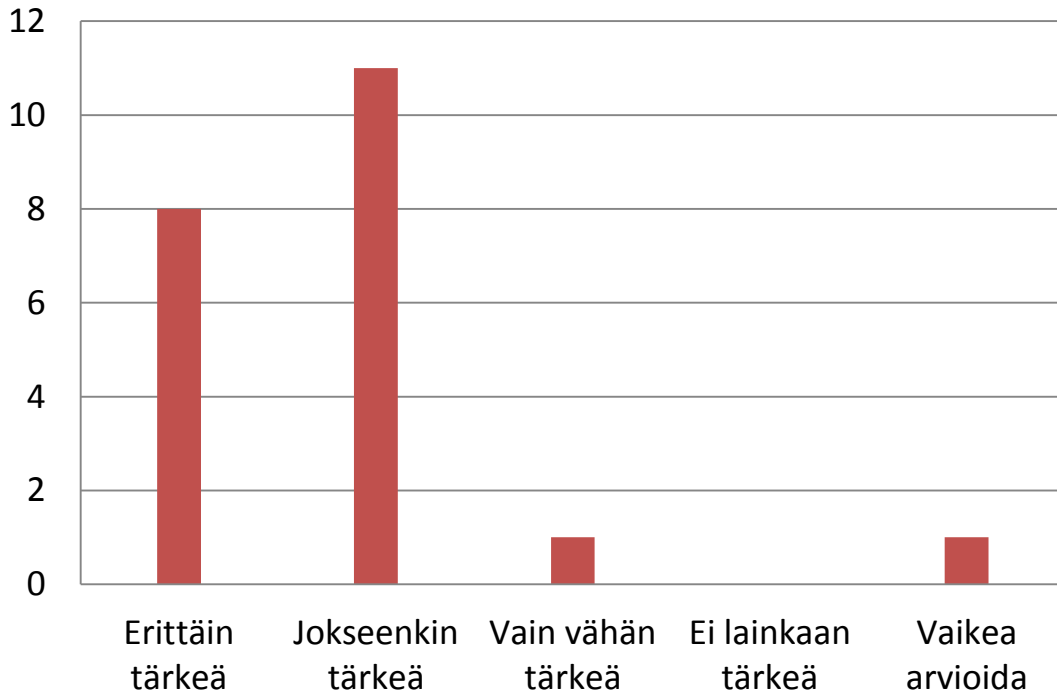
2. Kuinka tärkeä Kalajoki on a) sinulle/organisaatiollesi?

Perustelut

- Erittäin tärkeä: vähäisen monimuotoisuuden säilyttäminen, vaellussiian ja nahkiaiskannan vhs-tilatavoitteet, tulvariski, voimalaitokset, joki kuuluu maisemaan, vapaa-ajan käyttö, alueen tärkein vesielementti
- Jokseenkin tärkeä: tärkeys kirkastuu vasta kun hyvän tilan menettää, elinympäristön laatu yhä tärkeämpi osa hyvinvointia, virkistyskäyttö ja viihtyisyys, imagokysymys alueelle
- Vain vähän tärkeä: nykyinen tila ja vesakoituneet rannat eivät suosi virkistyskäyttöä

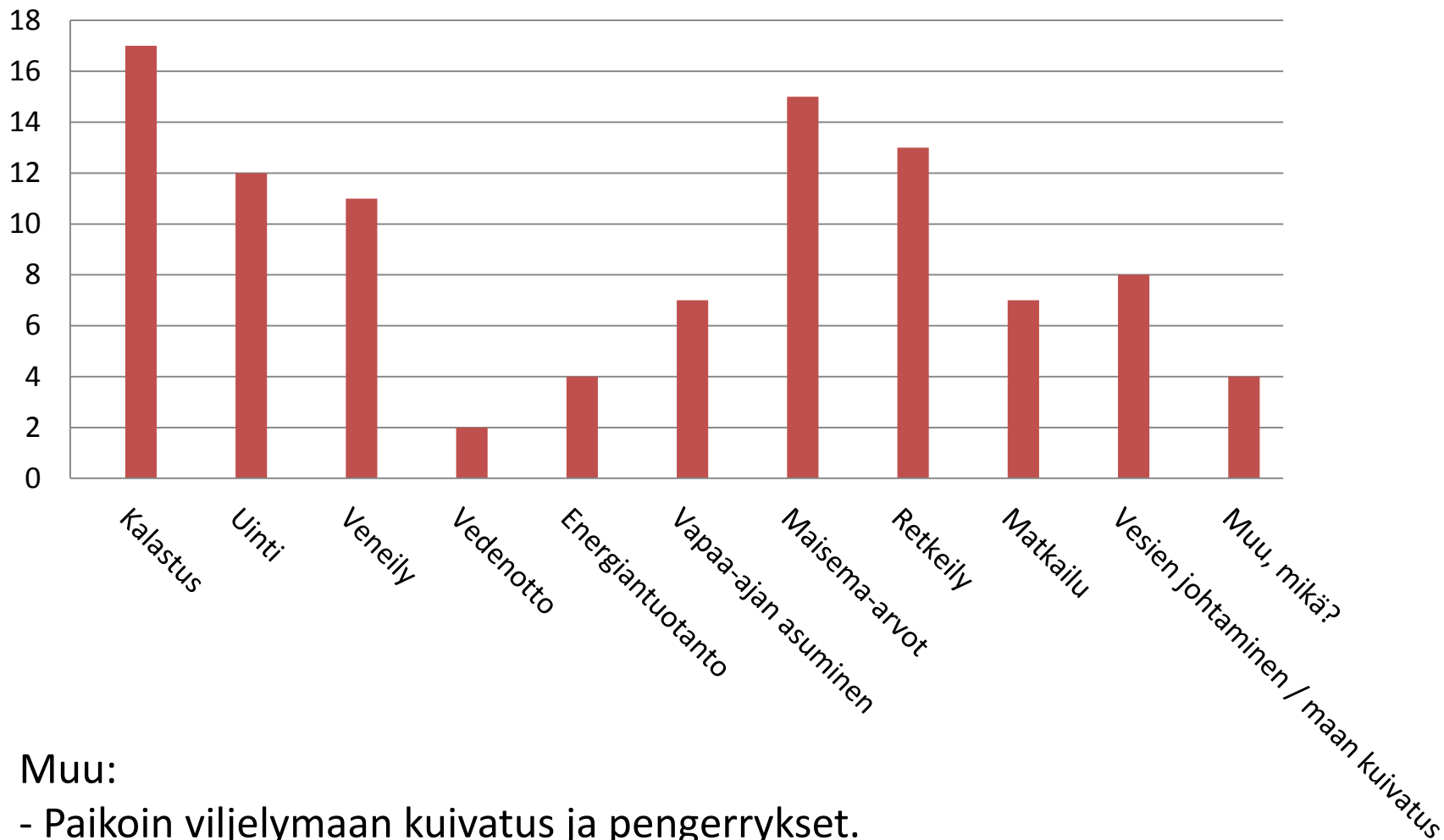
Kuinka tärkeä Kalajoki on b) arviosi mukaan vesistöalueen asukkaille yleensä?

Perustelut

- Erittäin tärkeä: maisema, maaseutumiljö
- Jokseenkin tärkeä: tulvariski, virkistys, asutushistoria, vapaa-ajankäyttö, tärkeys kirkastuu vasta kun hyvän tilan menettää, elintason noustua elinympäristön laatu yhä tärkeämpi osa hyvinvointia, virkistyskäyttö ja viihtyisyys, imagokysymys alueelle

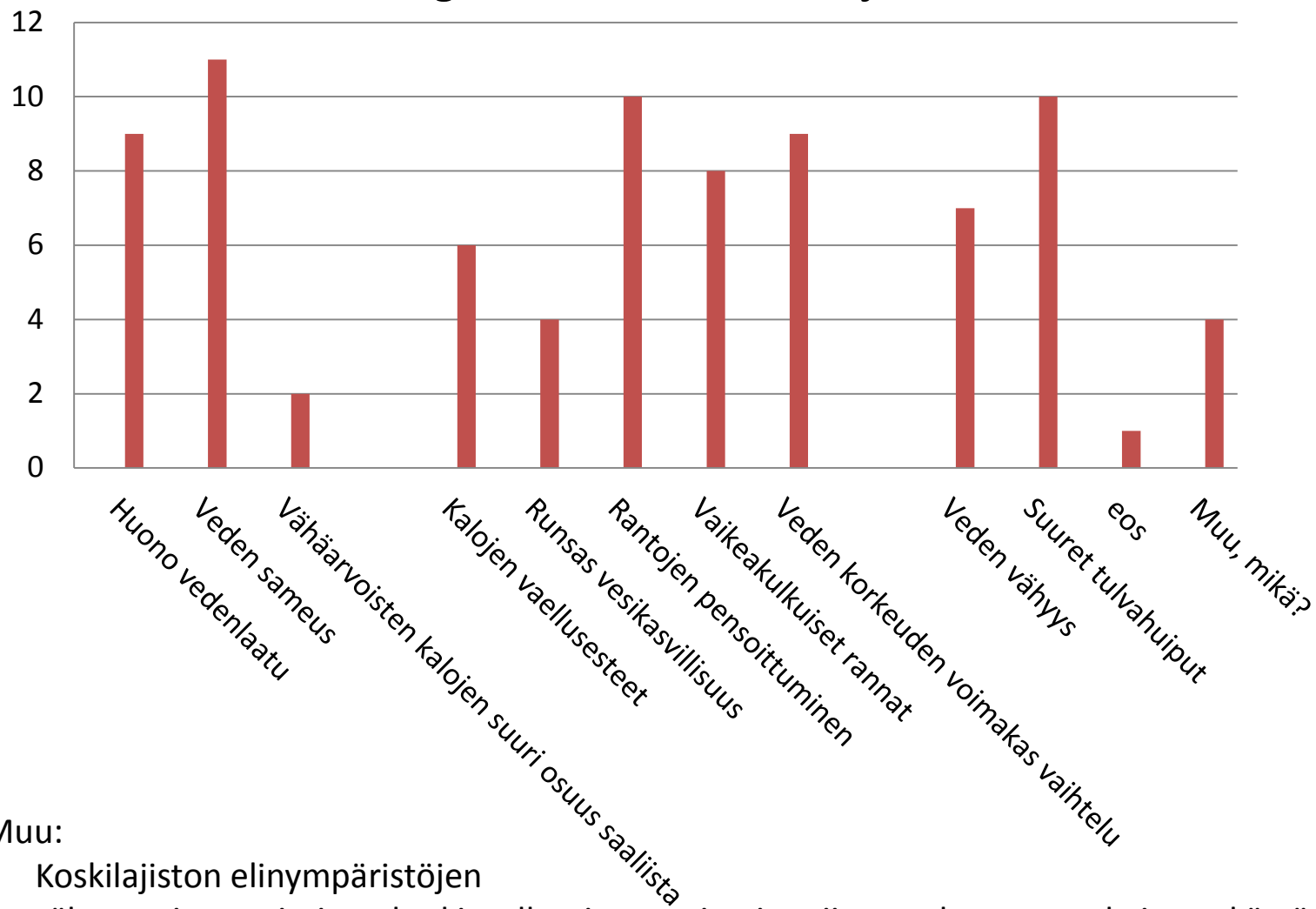
3. Millaisia vesistön käyttömuotoja Kalajoen vesistöalueella tulisi mielestäsi edistää?

Muu:

- Paikoin viljelymaan kuivatus ja pengerrykset.
- Neuvonnalla edistää vesiensuojelua, monimuotoisuutta, puskan raivausta yms.
- Alkuperäisen taimenkannan säilyttäminen ja jokiravun säilyttäminen, vedensuojelu.

4. Millaisia ongelmia olet havainnut joen tilassa?

Muu:

- Koskilajiston elinympäristöjen väheneminen erit. joen keskiosalla, sivupurojen ja -ojien vanhentuneet kuivatuskäytännöt.
- Suuret kesätulvat
- Turvetuotannon haitat
- Veden korkeuden ja virtaaman nopeat muutokset aiheuttavat rantaeroosiota ja liettymiä, hankaloittavat virkistyskäyttömahdollisuuksia (umpeenkasvu, liettymät), vaikeuttavat kalaston ja ravun selviytymistä pääuomassa

5. Millaisia odotuksia sinulla on Kalajoen vesienhoitoryhmän toiminnalle?

Toimijoiden yhteistyö

- Kaikkien toimijoiden suhtauduttava vakavasti valuma-alueen maankäyttöön
- Pysyvä toimintamalli ja rahasto vesienhoitohankkeiden valmistelua varten. Sopiminen koordinoinnista ja priorisoinnista hankkeiden eteenpäin viemisessä. Useiden mahdollisten rahoituslähteiden tarkastelu.
- Kaikkien ihmisten ja intressiryhmien mielipiteiden tasavertainen huomioiminen. Yhteensovittaminen ja vuoropuhelun lisääminen.
- Me-hengen luominen
- Toive, että tämä suunnitelma toteutuu: ”Tarkoituksena ei kuitenkaan ole etsiä syyllisiä tai syyttömiä, vaan pohtia sitä, mitä voisimme kaikki yhdessä tehdä joen hyväksi”.
- Ongelmien tarkastelu kiihkottomasti ja yhteistoiminta parannusten aikaansaamiseksi

5. Millaisia odotuksia sinulla on Kalajoen vesienhoitoryhmän toiminnalle?

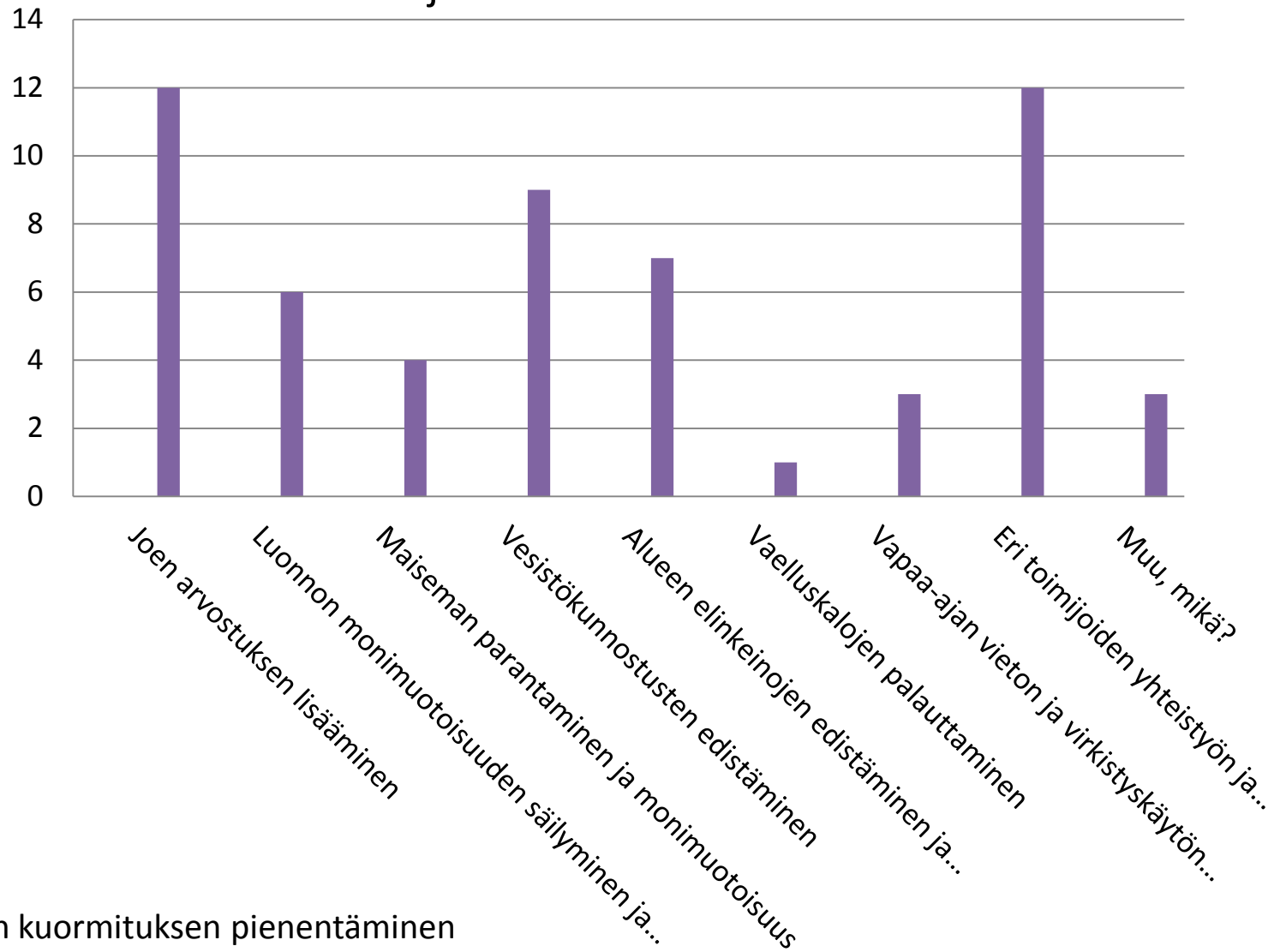
Asukkaiden
mukaan
saaminen

- Aktiivisen talkoohengen herättäminen asukkaissa vesistöön johtuvien päästöjen pienentämiseksi. Ei pidä olettaa, että joku muu huolehtii.
- Valuma-alueen maanomistajille tietoisuus, ennen vesistön kunnostusten toteuttamista. Maanomistajille toimitetut kirjeet, yleisötilaisuudet
- Neuvonta vesiensuojelun edistämisen keinona!

Käytännön
toimiin liittyvät
toiveet

- Konkreettiset toimet valuma-alueella ja jokiuomassa.
- Säännöstelykäytäntöjen kehittäminen, mm. lyhytaikaissäännöstelyn lieventäminen.
- Tulvien maanviljelylle aiheuttamien haittojen vähentäminen
- Veden laadun paraneminen pitkällä tähtäimellä
- Maisemallisten arvojen lisääminen. Jokivarsi enemmän virkistyskäyttöön.
- Valtio enemmän mukaan vesistön suojeluun ja kunnostuksiin.
- Turvetuotannon lisäyksen vastustaminen

6. Minkä tulisi mielestäsi olla vesienhoitoryhmän toiminnan tärkeimpiä tavoitteita Kalajoen vesistöalueella?

Muu:

- Valuma-alueen kuormituksen pienentäminen
- Henkilökohtainen tieto alueen maanomistajille oman toimintansa vaikutuksista, mitkä säädökset tai ohjeet säätelevät tiettyjä toimintoja ja tieto vesienhoidon tavoitteista.
- Tietoisuuden lisääminen vesistöalueen tilaan ja veden määrään vaikuttavista tekijöistä

Puhtaasta luonnosta puhtaana luontoon

Kalajoen vesienhoitoryhmän toimintamalli

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

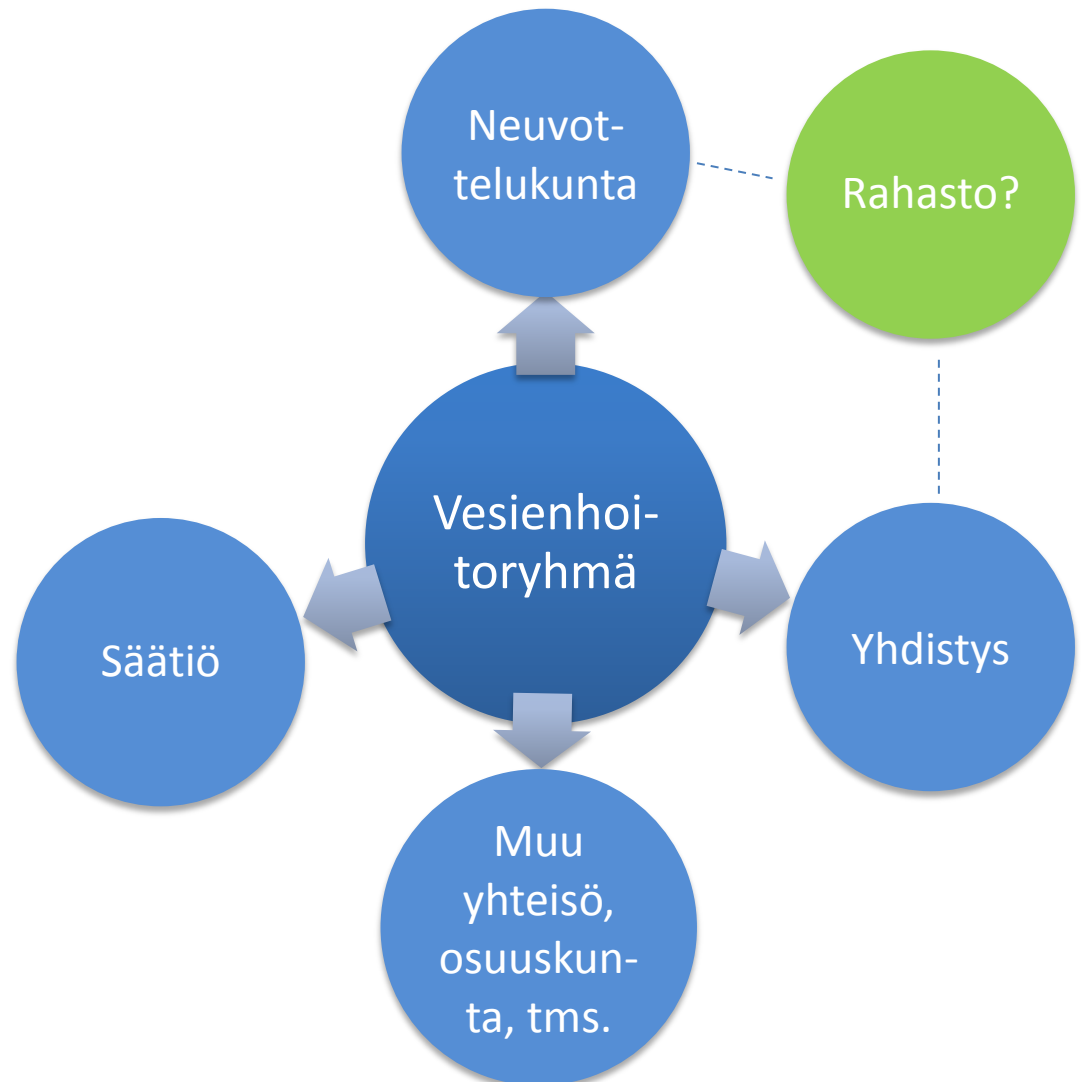
Vesikolmio Oy

Puhdas vesi on elämä.

Laura Liuska

Ryhmän toimintamalli

- Eri mallit tarjoavat erilaisia mahdollisuuksia: oikeudet ja vastuut vaihtelevat
- Esim. Pohjanmaalla neuvottelukunnat + rahastot osana alueellisen yhdistyksen toimintaa

A. Neuvottelukunta

- Koolle kutsujaksi ja esittelijäksi valitaan vastuuorganisaatio, tarvittaessa käytännön järjestelyihin liittyvien kulujen kierrättämisestä sopimus keskeisten toimijoiden kanssa

B. Yhdistys

- Vuosittaiset jäsenmaksut, lahjoitukset, muu haettava rahoitus hankkeiden toteuttamiseen
- Oman rahaston ylläpito?

Esimerkkinä Pohjanmaan jokirahastot

- [Pohjanmaan vesi- ja ympäristö ry:ssä](#)
- Edistävät jokikohtaisesti neuvottelukuntien tavoitteita Pohjanmaalla
- Kyrönjokirahasto: Kunnat (12), Fortum Oyj, Vapo Oy, Etelä-Pohjanmaan maaseutukeskus, Norra kvarkens fiskeområde
- Kyrönjokirahastoa kartutetaan 24 000 e vuodessa (+lahjoitukset)
- Rahaston tuella esim. koulujen opetuspaketti, oppaita, seminaareja, retkiä
- Jokirahasto osarahoittajana hankkeissa
- Johtoryhmä päättää rahoitettavista kohteista

www.vesikolmio.fi

C. Säätiö

- Perustamispääoma + käyttörahasto
- Esim. kuntien osuuksien suuruuteen vaikuttaisi väkiluku ja vesistöalueen pinta-ala / rantaviivan pituus
- Mahdollisuus kartuttaa rahastoa esim. yritysysteistyön ja tempausten avulla

- Ryhmä luo edellytyksiä vesienhoidon toimenpiteille
  - Osaamista ja neuvontaa hankkeen läpiviemiseen?
  - ”Muskelia” hankerahoituksen hakemiseen?
    - Hankerahoituksen hakijalla oltava maksuvalmiutta (rahoituksen saa vasta toteutuksen jälkeen). Esim. kunnat ovat lainanneet yhdistyksille, voisiko jokirahasto ajaa samaa asiaa?
  - Toteutuuko (isompia) hankkeita tulevaisuudessa, jos aktiivista vastuorganisaatiota ja ideoiden eteenpäin viejää ei löydy?

Seuraavat askeleet

1. Ehdotus toimintamalliksi
  2. Vesienhoitoryhmän / Kalajoen neuvottelukunnan / Kalajoen vesienhoitoyhdistyksen
    - Sääntöjen laatiminen
    - Toimintasuunnitelman teko
    - Budjetin ja kustannusten jakautumisen suunnittelu
- Keskusteluissa esiin tulleiden tavoitteiden hyödyntäminen

KESKUSTELU: Mitä Kalajoen vesienhoitoryhmän toiminnan vakiintuminen edellyttää?

Puhtaasta luonnosta puhtaana luontoon

Ajankohtaista Kalajoen vesistöalueella

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Vesikolmio Oy

Puhdas vesi on elämä.

Laura Liuska

- SYKE: Kalajoen tulvariskien hallinnan suunnitteluun liittyvät työpajat
  - Aika: **2.10. 2013** ja **30.10. 2013**
  - Paikka: Alavieska TAI Ylivieska
  - Kalajoen tulvaryhmä ja vesienhoitoryhmä – kaikki kiinnostuneet mukaan!
  - Tarkempaa tietoa välitetään molemmille ryhmille
- www.meidankalajoki.fi avattu